

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym, tudzież Rozmaitościami co środy, kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 3 złr. 45 kr., miesięcznie 1 złr. 20 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 złr. 30 kr., miesięcznie 1 złr. 35 kr. - Inscrycja od wiersza w półkolumnie (drukem garmont) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k.

Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLAD.

Monarchya austriacka. — Hiszpania. — — Anglia. — Francya. — Belgia. — Niemce. — Rosya. — Turcya. — Z teatru wojny. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Wiadomości handlowe. — Kronika.

MONARCHYA AUSTRIACKA.

Rzecz urzędowa.

C. k. Najwyższa Władza rachunkowości, mianowała Radcę rachunkowości przy c. k. galicyjskiej buchalteryi Ludwika Kobylańskiego, zostającego potąd w charakterze kameralnego Rewidenta rachunkowości przy c. k. ministeryalnej komisji uwolnienia od ciężarów gruntowych.

Z c. k. ministeryalnej komisji uwolnienia od ciężarów gruntowych.

Lwów 13. października 1854.

Sprawy krajowe.

(Zaraza bydła na Szlązku i w Morawie.)

Opawa, 10. października. Zaraza na bydło, która już od dawna panowała w Galicji, jednak według ostatniego doniesienia nie przekroczyła jeszcze obwodu Tarnowskiego, wybuchła nagle według nadesłanych wiadomości urzędowych w trzech gminach Osek, Neuhof i Illińsko w okręgu Weiskirchen, tudzież w Kostl w auspicim politycznym okręgu Morawii. Użyto wszelkich środków przezorności dla zapobieżenia zarazie i przytłumienia w zarodzie niebezpieczeństwa dalszego rozszerzenia się.

(Poczta Wiedeńska. — Pełnomocnik duński odjechał. — Komendantem rezerwowego wojska w Lwowie mianowany FML. Pfanzelter. — Ustawa targowa.)

Wiedeń, 12. października. Przebywający tu od roku król duński pełnomocnik, hrabia Moltke, który miał polecenie negocjować z tutejszym gabinetem względem kosztów ekspedycji austriackiego wojska do Holsztynu, odjechał przeszłej soboty do Danii.

Prowizoryczny komendant fortecy w Komorn FML. Pfanzelter, został mianowany komendantem rozerwowego wojska czwartej armii we Lwowie, w miejsce jego objął FML. Vogl komendę fortecy w Komorn.

Równocześnie z nową ustawą profesyi, będzie ogłoszona także skończona już w projekcie nowa ustawa targowicy. Ile nam wiadomo z osnowy, będą targowice podzielone na klasy. Targi tygodniowe, jarmarki i główne jarmarki. Dla utrzymania porządku targowicy, będzie mianowana osobna władza targowa. Sprzedający będą obowiązani do płacenia osobnych należytości targowych. Dla każdej targowicy będzie ułożony osobny regulamin targowy.

Hiszpania.

(Partye stronnice zdają się brać górę.)

Madryt, 28. września. Korespondencya z Jaen wyraża się w następujący sposób o niepokojach, jakie zaszły w ostatnich dniach na niektórych punktach kraju: Niemamy już sprawiedliwości. Garszka rewolucjonistów złożyła naszych sędziów z urzędu i obsadziła ich posady ludźmi swego stronnictwa. Niemamy osobistego bezpieczeństwa, majątki nasze są zniszczone, domy nasze niepewne od napasci, a w kilku miastach godzą nawet na życie spokojnych obywateli. Niemamy wolności wyborów, w kilku bowiem miejscach obsadzili rewolucyoniści zbrojną siłą drzwi do gmachów wyborczych i wpuszczają tylko tych, o których wiedzą, że głosować będą za ich kandydatami.

(Abbl. W. Z.)

Anglia.

(Nowiny dworu. — Pohyt ambasadorów.)

Londyn, 6. października. Admirał Virgin, dotychczasowy poseł szwedzki przy tutejszym dworze, opuszcza swoją posadę i powraca, jak słyhać, do czynnej służby. Odjazd jego nastąpi jednakże dopiero za powrotem królowy ze Szkocyi, ażeby jej doręczyć odwołujące pismo swego Monarchy, a wczoraj wyprawił tutejszy szwedzki konzul jenerałny na jego cześć ucztę pożegnawczą, na którą zapraszano wszystkie znajdujące się tu znakomitości szwedzkie. — Poseł holenderski powrócił wczoraj z wycieczki swej do Szkocyi, ale w podróży wydarzył mu się jakiś mały przypadek. — Poseł hanowerski, znajdujący się obecnie w Hanowrze, powrócił tu już w ciągu przyszłego tygodnia. — Poseł francuski, zeszedł piątku wy-

jeżdżał z małżonką swoją do Brighton, ale zawrócił z drogi bo i jego doszła fałszywa wiadomość o zajęciu Sebastopola. — Poseł bawarski chce z małżonką swoją przepędzić zimę w Brighton, a lord Aberdeen w Argyll-House. — Królowa opuści Osborne, jak słyhać, dopiero 12. b. m. — Lord John Russel nakoniec przejeżdża się po całym kraju.

(Zeit.)

(Raporta i depesze Lorda Raglan i admirała Dundas.)

Lord Raglan przesał do ministeryum raport szczegółowy znad Kaczy d. 23. września, który potwierdza z dodaniem różnych szczegółów, znane nam już wypadki wojenne w Krymie a w szczególności nad Almą. — Pomijając jako wiadome przytaczamy drugą depezę, w której Lord Raglan podaje po imieniu oficerów poległych i rannych równie jak niedostałych. W ogóle poległo: 26 oficerów, 19 sierżantów, 2 doboszów, 306 szeregowców i 26 koni. — Ranniono: 73 oficerów, 95 sierżantów, 17 doboszów, 1427 szeregowców i konia jednego. Zapodziało się: 2 doboszów i 16 szeregowców.

Dnia 22. września wydano do armii z głównej kwatery nad rzeką Almą natępujący rozkaz dzienny:

„Naczelnny wódz armii winauje wojownikom szczęścia z świętnego zwycięstwa, które uwieńczyło niezrównane ich nateżenia w walce dnia 20., gdzie zdobyli straszna pozycyę, broniona przez wielkie masy rosyjskiej piechoty tudzież bardzo silną i liczną artyleryę nieprzyjacielską.

Ich waleczność wyrównywała męztwu naszych sprzymierzonych, których odważny i silny atak na lewe przez nieprzyjaciela zajęte wzgórze zadziwiał i odszczęglił.

Naczelnny wódz dziękuje z zapałem armii za jej waleczne usiłowania. Patrzył na nią z chlubą i radością i słodką podnosi powinność przesłania królowej Jej Mości raportu okazując, jak wielce zasługuje armia na pochwałę Jej król. Mości i jak chwalebnie utrzymała honor angielskiego imienia.

Lord Raglan ubolewa szczerze wraz z wojskiem nad stratą tak wielu walecznych oficerów i dzielnych ludzi, których przyjacielom to pozostanie pociechą, że ich pamięć będzie trwać nazawsze w rocznikach armii angielskiej.

Admirał Dundas nadesłał trzy depesze; trzecia jest datowana z 24. września, na wzgórzu rzeki Kacza i mówi:

Sir! W wczorajszym moim liście doniosłem o nadzwyczajnej zmianie w położeniu floty nieprzyjacielskiej w porcie Sebastopola i upraszam teraz zawiadomić lordów admiralicyi, że tego samego dnia, popołudniu, gdy floty sprzymierzone stanęły w obec Sebastopola, zatopili Rosyanie wszystkie swoje okręta, które w poprzek portu na kotwicy stały, tak iż maszty sterczały mniej więcej ponad wodę, a ja podpłynąłem wczoraj wieczór do ujścia portu, ażeby nacznie się przekonać o tym szczególnym wypadku. Kapitan Drummond, który dziś rano rekognoskował port, donosi, że nawet niższe końce masztów ponad wodę sterczą; że przejście jest zamknięte, wyjąwszy może małą przestrzeń w pobliżu brodu przed baterią północną, przeto tem bardziej są wzmocnione wewnątrz podwójne palisady portowe. — Ośm okrętów liniowych stoi na kotwicy wewnątrz palisad portowych na stronie wschodniej i zachodniej, a trzy z nich stoi na boku dla dania swoim działom większej wyniosłości, tak że ponad ład mogą dawać ognia ku północy. — Jeden z ukształconych majtków, który dnia 22. uciekł z Sebastopola, przygotował mnie poczęści na nadzwyczajny wypadek; donosiłszy mi, że załoga okrętów stojących w poprzek portu (do których i on należał), wysiadła na ląd, z wyjątkiem tylko kilku na każdym okręcie; że okręta do zatopienia były poprzewiercane; że wszystkie działa i zasoby znajdowały się na pokładzie, i że drugie okręta stały na kotwicy w stronie południowej, dla zasłaniania portu od ataku ze strony północnej. Mówił, że walka pod Almą zniechęciła Rosyan, i że cała zbrojna siła rosyjska nie wynosi więcej jak 40.000 ludzi. Zeznanie tego człowieka było jasne i potwierdziło się prawie we wszystkich szczegółach, które widział na własne oczy, a ja sądzę, że jego podania w ogóle są niezawodne, zważywszy, jakie se swego stanowiska mógł mieć środki do obserwacyi. Na proźbę lorda Raglan posłałem tego człowieka na ląd, aby służył za przewodnika armii w jej pochodzie w przyległościach Sebastopola.

Sprzymierzone armie posunęły się dziś popołudniu dalej dla zajęcia stanowiska w południowej stronie Sebastopola, a flota wykona obrót, ażeby się połączyć z armią za jej przybyciem na południe półwyspu. Mam zaszczyt i t. d. J. W. D. Dundas.

Francya.

(Raport wice-admirała Hamelin z-nad rzeki Kacza.)

Wiceadmirał Hamelin przysłał znowu następujący raport do Paryża:

Z pokładu „Ville de Paris“ nad rzeką Kaczą 27. września 1854.
Panie ministrze!

W liście moim z 23. b. m. doniosłem Waszej Excelency; że towarzyszyliśmy armii wzdłuż wybrzeża między rzekami Almą i Kaczą, gdzie wojska nasze poprzedniego wieczora biwakowały a floty stały na kotwicy. Dnia 23. wieczór mogłem uwiadomić marszałka o dziwnym postanowieniu Rosyan, zatopić 5 okrętów liniowych i 2 fregaty u wniścia do zatoki Sebastopola. Zatem posiadają Rosyane teraz wewnątrz zatoki tylko 9 okrętów liniowych, między temi 2 trzypokładowe, którym podług opowiadania zbiegłych majtków polskich gotują taki sam los w razie zajęcia Sebastopola.

Ta wiadomość, którą marszałek przyjął z wielkim ubolewaniem, musiała z wielu względów przyczynić się do zmodyfikowania jego projektów zaczepnych. W istocie bowiem było w planie, ażeby po zajęciu twierdzy Konstantego i baterji wzniesionych w północnej stronie zatoki sprzymierzone floty za zniszczeniem palisad wtargnęły do zatoki, i atakując baterje południowe nietylko dokonały dzieła rozpoczętego przez armię lądową, ale oraz w samej zatoce Sebastopola bez względu na czas i powietrze podawały niezawodną pomoc armii.

Zatarasowanie zatoki zmieniło jednak do razu cały stan rzeczy, a iż oprócz tego wzniesiono w ostatnich czasach około fortu Konstantego zewnętrzne fortyfikacje, by utrudnić ile możności zbliżenie się do niego, postanowili komenderujący generałowie obejść Sebastopol od wschodu i rzucić się na południową część miasta, by po skutecznym połączeniu się z flotami w Bałakławie i utrzymaniu żywności i amunicji zaatakować twierdzę z tej najmniej lub wcale może nieobwarowanej strony.

To strategiczne i dla wojska ogołoconego z potrzebnych zapasów dość niebezpieczne poruszenie wykonano w dniach 24., 25. i 26. b. m. Gdy obydwie armie przepłynęły się za rzekę Belbek o kilka mil powyżej jej ujścia, spuszczone się w dolinę Lukermann, przyczem armia francuska obserwując południowe i południowo-wschodnie wzgórza pod Sebastopolem służyła ostatecznemu prawemu skrzydłu za punkt oparcia, gdy tymczasem angielska armia z ostatecznego lewego skrzydła, postępując ku wzgórzom Bałakławy, przybyła tam na dniu 26. zrana, a o 24 godzin później, to jest dziś zrana połączyła się z nią w tem miejscu armia francuska.

Równocześnie z przybyciem wojsk naszych nad tę małą zatokę, przed którą krążyły trzy francuskie fregaty i korwety parowe, nadpłynęły „Napoleon“ i „Charlemange“ holując pięć okrętów transportowych naładowanych żywnością. Zbyt ciasna jednak zatoka Bałakławy niezdaje mi się być stosowną do zaopatrywania armii w potrzebne materiały i żywność, i w tej chwili oczekuję odpowiedzi komenderującego generała z oznajmieniem, czy mam rozpocząć wysadzenie na ląd materiału obłężniczego; w takim razie kazałbym kilku okrętom zarzucić kotwicę przy samych punktach przeznaczonych do wylądowania. Kilka zaś fregat naszych, które niewysłaano do Warny, czuwa nak zatoką Sebastopola i na wodach pod Odessą.

W istocie doszła mnie pogłoska, że kilka większych i mniejszych paropływów rosyjskich zamyśla przedrzeć się śród nocy przez zastęp licznych bark stojących u wniścia do zatoki i umknąć do innych portów rosyjskich na czarnym morzu. Jakkolwiek przedsięwzięcie takie można zapomocą pary wykonać bardzo łatwo osobliwie podczas ciemnej nocy, użyłem przecież wspólnie z admirałem Dundas potrzebnych środków, by przeszkodzić takiemu zamiarowi.

Kończąc mój list uwiadomiam jeszcze Waszą Excelencyę, że marszałek St. Arnaud, którego zdrowie jeszcze przed odplynięciem do Oryentu było mocno nadwątłone, niemógł ponosić dłużej trudów rozpoczynającej się wojny, i że dnia dzisiejszego zdawszy komendę generałowi Canrobert, odpłynął na pokładzie okrętu „Berthollet“ do Bosforu.

Przyjm pan, panie ministrze i t. d.

Hamelin.

(Abbl. W. Z.)

Belgia.

Bruxela, 8. października. „Moniteur“ donosi, że król Jego Mość nabawił się w podróży przez zaziębiecie kataru, z którego jeszcze nie wyszedł, i dlatego czas jego powrotu nie jest jeszcze oznaczony.

Niemce.

(Akta dyplomatyczne.)

Osnowa noty przesłanej z dnia 8. sierpnia hrabi Buol wspólnie przez barona Bourquency i lorda Westmoreland:

„Wiedeń, 8. sierpnia 1854.

Podpisany ma zaszczyt oznajmić hrabi Buol, że od rządu swego otrzymał polecenie oświadczyć niniejszą notą co następuje: Z ponownych konferencyi, które się odbyły między Dworami wiedeńskim, paryskim i londyńskim na mocy paragrafu w protokole z 9. kwietnia r. b., i którym Austria, Francya i Anglia zobowiązały się wspólnie z Prusami do wyszukania środków dla utrzymania całości państwa tureckiego na zasadzie powszechnej równowagi europejskiej — okazuje się: jako trzy mocarstwa są tego zdania, że stosunki Porty

wysokiej do cesarskiego Dworu rosyjskiego nie mogą być przywrócone na stałej trwałej podstawie,

1) jeżeli wykonywany potąd ze strony Dworu rosyjskiego protektorat w księstwach Wołoszczyzny i Multan, tudzież w Serbii nie będzie na przyszłość uchylony, i jeżeli prawa nadane przez Sułtana tym prowincjom stanowiącym zawisłe posiadłości państwa jego (provinces dependantes) nie będą poddane wspólnej gwarancji mocarstw, a to na mocy zawrzcę się mającej z Portą umowy, której stypulacje postanowią oraz i o każdej kwestyi szczegółowej;

2) jeżeli żegluga na Dunaju u ujść tej rzeki nie będzie zupełnie wolna, a zasady wyrzeczone aktem kongresu wiedeńskiego nie będą w tej mierze zastosowane.

3) jeżeli nie nastąpi rewizya umowy z 13. lipca 1841 przez wysokie strony umawiające się wspólnie w interesie równowagi potęgi europejskiej.

4) jeżeli Rosya nie zrzeknie się pretensyi do urzędowego protektoratu nad poddanymi wysokiej Porty jakiegokolwiek wyznania, i jeżeli Francya, Austria, Anglia, Prusy i Rosya nie przyczynią się wspólnie do tego, by jako inicjatywę otrzymać od rządu tureckiego potwierdzenie i dotrzymanie religijnych przywilejów rozmaitych wyznań chrześcijańskich, tudzież w spólnym interesie ich współwyznawców odnieść korzyść z zamiarów szlachejnych J. M. Sułtana, a oraz unikać wszelkiego targnięcia się na jego dostojęstwo i niezawisłość korony tureckiej.

Podpisany upoważniony jest zresztą do tego oświadczenia, że rząd Jej Mości królowej Anglii — która zastrzega sobie prawo obwieszczenia szczególnych warunków, jakie z widokiem korzyści przytoczyć mogłaby przy zawarciu pokoju, jak również prawo pozyczenia zmian w pomienionych już powyżej gwarancjach powszechnych — postanowił nie rozpoznawać i nie przyjmować żadnej propozycyi gabinetu petersburskiego, jeźliby ten gabinet nie oświadczył się z swej strony za całkowitem i zupełnem przyjęciem tych zasad, na które rząd angielski zgodził się już z rządem J. M. Cesarza Austrii i J. M. Cesarza Francuzów.

Podpisany i t. d.

Westmoreland.

(Hr. Esterhazy z audyencyi u króla pruskiego. — Zapowiadają kongres menniszy w Wiedniu. — Cholera w Augsburgu. — Czeladzi rzemieślniczej pozwolono do Szwajcaryi.)

Berlin, 9go października. Jego Mość król przyjmował zeszłego piątku na osobnej audyencyi w zamku Bellvone bawiącego tu w nadzwyczajnej misyi hrabię Esterhazy i odebrał z rąk jego własnoręczne pismo Jego Mości Cesarza Austrii.

— Wychodzący w Frankfurcie dziennik „Aktioner“ podaje następującą wiadomość o regulacyi niemieckich stosunków menniszych: „Dowiadujemy się z wiarogodnego źródła, że w drugiej połowie tego miesiąca mają się rozpocząć w Wiedniu narady nad uregulowaniem niemieckich stosunków menniszych, w czem będą mieć udział Austria, Prusy, Bawarya i Frankfurt. Słychać, że głównym przedmiotem kongresu ma być przyjęcie wspólnej monety złotej, przyczem bez wątpienia wytoczą się ciekawe i ważne dyskusye o korzyściach zamiany waluty srebrnej na walutę złotą. (Zeit.)

Augsburg, 5. października. W przeciągu dwóch miesięcy, to jest od 6. sierpnia do dnia dzisiejszego umarło w mieście naszym na epidemiczną dysenterję 1200 osób. Wypadków słabości naliczono w ogóle 3600. Dopiero w zeszłym tygodniu zwolniała nieco zaraza i w przeciągu ostatnich 6 dni wydarzyło się tylko kilka wypadków śmierci.

Fryburg, 5. października. Najnowszym dekretem ministerjalnym zostało zniesione w Badeńskim dawniejsze rozporządzenie, zabraniające czeladzi rzemieślniczej pod surowemi karami przechodzić na terytorjum szwajcarskie, i odtąd wolno już tak krajowym jak i obcym robotnikom z małemi wyjątkami przekraczać granicę kraju sąsiedniego i szukać roboty i zarobku. (Zeit.)

Rosya.

(Wiadomości z Krymu.)

Jenerał-adjutant książę Menżykow doniósł Najjaśniejszemu Panu, iż 8. (20.) września korpus anglo-francuski, który wylądował w Krymie, zbliżył się do pozycyi zajętej przez nas nad rzeką Almą, koło wsi Burluk. Wojska nasze odpierały w ciągu kilku godzin uporczywe ataki nieprzyjaciela, lecz zagrożone przez jego znaczne siły z obu skrzydeł, szczególnie zaś działaniami jego od morza, doprowadzone zostały nad wieczorem za rzekę Kaczę, a następnego dnia zajęły pozycję przed Sewastopolem.

Przedsięwziawszy wszelkie środki do obrony, książę Menżykow czynił przygotowania dla stawienia silnego odporu nieprzyjacielowi, na przypadek dalszych z jego strony ataków. (G. W.)

(Przy korpusach kadetów nauczyciele katolickiej religii.)

Petersburg, 30. września. Ogłoszony niedawno regulamin W. księcia Następcy Tronu, jako szefa szkół wojskowych, postanawia, ażeby dla niektórych korpusów kadetów mianowano rzymskokatolickich nauczycieli religii. Cesarz potwierdził ten regulamin, który należy uważać za koncesyę greckiego prawosławnego kościoła panującego dla „tolerowanego“ kościoła zachodniego. (Zeit.)

(Warszawa oczekuje Następcy tronu, także przybycia Imperatora Samogo. — Twierdzę warszawską wzmacniają; fortyfikacje w Sandomirskim.)

Gazeta wiedeńska z d. 11. października donosi: Jego Cesarzewiczowska Mość Wielki książę Następcę tronu spodziewany jest między 12. a 16. b. m. w Warszawie. Również spodziewają się w tej stolicy przybycia Jego Mości Cesarza.

Według doniesienia w Gazecie powszechnej pracują w Warszawie bez ustanku nad ukończeniem fortów i redut otaczających cytadelę warszawską. Te reduty i szaniec zakładają na obydwóch brzegach Wisły, niektóre z nich mają wielkie ufortyfikowane koszary jak n. p. fort Sliwicki. Jednak większa część tych redut znajduje się po lewym brzegu Wisły na wzgórzach ciągnących się ku Bielonom. Obecnie demolują przeszło sto domów przy ulicy Zakroczymskiej i w ulicach przyległych, by tym sposobem rozszerzyć plac przed cytadelą i fortyfikacje od strony miasta. Od dwóch miesięcy pracuje blisko 10,000 ludzi nad założeniem fortyfikacji w okolicy Rachowa nad Wisłą w Sandomirskim; będzie to niejako wielki przyczółek mostowy zapewniający wojskom rosyjskim przejście przez Wisłę. (Abbl. W. Z.)

Turcyja.

(Bandera żałobna po marszałku St. Arnaud. — Jeńcy rosyjscy w Konstantynopolu. — Rada tanzymatu. — Zdrożności Kurdów.)

Konstantynopol, 2. paźdź. Wczoraj zatknęły wszystkie okręta wojenne w Bosforze banderę żałobną na cześć marszałka St. Arnaud.

Jenerał rosyjski Gilkonow, który jak wiadomo pojmany rannym na polu bitwy, umarł w szpitalu w Skutary. W ciągu 8 do 10 dniowej niewoli niewyszła najmniejsza skarga z ust jego. Równie milczenie zachowuje pojmany adjutant księcia Menżykowa i w ogóle wszyscy jeńcy rosyjscy. Anglicy, w których szpitalu umarł wspomniany jenerał, pogrzebali zwłoki jego podobnie jak Rosyanie komendanta okrętu „Tiger“ w Odessie z wszelkimi honorami wojskowymi. Stojący pod Skutary okręt wojenny dawał salwy żałobne. Trzy kompanie angielskiego, francuskiego i tureckiego wojska odprowadzały go do grobu.

Drugi jenerał rosyjski imieniem Kokinow leży w szpitalu francuskim w Pera; pokój jego przytyka do pokoju jenerała Thomas. Obadwa mają się lepiej.

Podług opowiadania znajdujących się tu rannych Anglików i Francuzów walczyli żołnierzy rosyjscy w bitwie nad Almą z niestęchanem mężstwem i pogardą śmierci. Nawet leżący na ziemi ciężko ranieni dobywali za zbliżeniem się nieprzyjaciela swej broni i silił się natrzyć.

„Journal de Constantinople“ ogłasza imiona członków tej rady, która mianowana pod nazwą „Rady tanzymatu“ dla rozpoznania i przeprowadzenia postanowień zawartych w znanym „Hacie Humayun“. Prezydentem jej jest Aali Basza, były Wielki Wezyr, a obecnie jenerał gubernator Smyrny, członkami zaś są: Mehemet Ruchdi Basza, były minister wojny; Rifaat Basza, były prezydent rady państwa; Hifzi Basza, Ruchdi Molla Effendi, Mufti rady państwa; Fuad Effendi i Ethem Basza.

Do Konstantynopola przywieziono w ogóle 2500 francuskich, 2000 angielskich i 350 rosyjskich rannych żołnierzy, których pielęgnowują jak najstaranniej.

Pomiędzy przywiezionymi do Konstantynopola jeńcami rosyjskimi znajdował się także na pokładzie okrętu „Banshee“ jakiś ranny pułkownik rosyjski, który w czasie wylądowania wskoczył w gorące morze i utopił się. Tak opowiada gazeta tryestyńska „Oss. Triest.“ donosi coś podobnego o innym Rosyjaninie, który taką samą śmiercią chciał się wyzwolić z niewoli.

W Smyrnie wydarzyło się znowu kilka wypadków cholery.

Z Anatolii nadchodzą ciągle jeszcze zasmucające wiadomości o okropnych zdrożnościach Kurdów i Baszi-Bozuków. Liczne hordy tych barbarzyńców przeciągają między Batum i Trebizondą aż pod samą granicę perską, szerząc zniszczenie i rabunek, paląc i mordując bez różnicy tak spokojnych włościan jako wpadających im w ręce podróżnych. Tak pomiędzy innymi opadło na dniu 17. z. m. w pobliżu Erzerum na wielkim gościńcu z Trebizondy 17stu Baszi-Bozuków przeznaczonego dla armii w Kars jako instruktora kawalerii oficera francuskiego pana Belluot, i zamordowali go w najokropniejszy sposób z całą jego świtą. (A. B. W. Z.)

Z teatru wojny.

(Prace i postęp oblężniczy pod Sebastopolem.)

Według doniesień z Krymu z 2. i 3. października telegrafowanych na Wiedeń dziennikom angielskim opanowali sprzymierzeni dnia 1. października przylądek chersoneski wraz z latarnią morską, będącą narożnikiem u wnijscia do portu sebastopolskiego; Rosyanie opuścili fortyfikacje tamtejsze wkrótce po rozpoczęciu bombardowania. — Jenerał Osten-Sacken objął stanowczo dowództwo armii w Krymie. Książę Menżykow zajmować się ma wyłącznie tylko obroną Sebastopola. Prace sprzymierzonych pod Sebastopolem idą jak najpomyślniej. Znawcy, oficerowie rosyjscy i inni obeznani jak najdokładniej z Sebastopolem i jego okolicami utrzymują, że niepodobna Sebastopolu obronić od strony lądu inaczej, jak tylko wystawieniem osobnej armii w mocnej pozycji, a i to jeszcze z wielką trudnością, zwłaszcza dla niekorzystnego położenia miejscowego. — Gościeńiec między Sebastopolem i Bałakławą sposobny jest do wszelkiego transportu potrzeb wojennych, zacem też armia oblężnicza może łatwie mieć komunikacje z morzem. W Bałakławie pozakładano szpital i magazyny, a wojska sprzymierzone utwierdziły się już tym sposobem w Krymie. — U przylądka chersoneskiego wylądowało jeszcze 27go września 6000 żołnierzy, którzy dnia 1. października weszli na gościńiec wiodący z Bałakławy do Sebastopola i tam się połączyli z innym wojskiem, gdy tymczasem floty podpiły aż do portu kwa-

rantany. Wybrzeże u przylądka chersoneskiego jest tak niskie, a przystęp ztamtąd do miasta tak łatwy, że Rosyanie spodziewając się ztąd najazdu, oszańcowali się tam w czterech obozach, lecz po wylądowaniu wojsk sprzymierzonych pod Eupatoryą kazał im książę Menżykow ustąpić. Dnia 2. października obsadziły wojska sprzymierzone wzgórza poza lazaretami, 3go i 4go zaś mieli jeszcze zająć cmentarz i równocześnie stanąć pod Sebastopolem na strzał działowy. U wnijscia do zatoki pierwszą do wzięcia fortyfikacją jest bateria kwarantany usypana na lewo od portu kwarantany i uzbrojona 80ciu działami; poza tą baterią z ziemi wznosi się murowana warownia kwarantany, również po stronie lewej. Bastyon o 50ciu działach broni miasta w pierwszej linii za cmentarzem. — Do Sebastopola przybył biskup chersoneski dla wzniesienia odwagi w załodze i mieszkańcach tamtejszych. (Zeit.)

(Anapę wysadzili Rosyanie. — Prace około oblężenia Sebastopola i przygotowania do odsieczy.)

Wiedeń, 13. paźdź. Gazeta tryestyńska pisze: Twierdzą Anapę, którą oddział zjednoczonej floty bombardował w przejeździe temi czasy, wysadzili sami Rosyanie w powietrze. Tak samo zniszczyli Rosyanie w odwrocie fortyfikacje nad rzeką Kaczą przed Sebastopolem, które jednak miały być mało znaczące. U wnijscia do zatoki Sebastopola zatopiono przed kilkoma dniami 8 (7) okrętów i zamknięto tym sposobem flocie ekspedycyjnej przystęp do zatoki nawet w takim razie, gdyby baterie portowe od lądu zdobyte i zniszczone zostały. Znawcy upatrują wielki błąd w tem zamknięciu. Wprawdzie uzyskał przeto książę Menżykow 15.000 majtków, ale dozwolił oraz sprzymierzonym flotom wysadzić na ląd 25.000 majtków i żołnierzy okrętowych.

Przywiezione paroplywem „Banshee“ do Konstantynopola wiadomości z Krymu, sięgające do 29go z. m., są podług gazety tryestyńskiej następujące:

Armia ekspedycyjna obeszła do tego czasu całą zatokę Sebastopola z miastem i wszystkimi fortyfikacjami, i przybyła na południową stronę zatoki pod Bałakławę. Równocześnie z nią nadpłynęła także flota i zaczęła wysadzać na ląd ciężkie działa. Bałakława leży nad małą zatoką, do której nieprzypuszczano żadnych okrętów. Teraz zaś, gdy wybrzeże opanowała armia ekspedycyjna, mogą zawijać do tej zatoki wszelkiego rodzaju statki i okręta nieidące zbyt głęboko pod wodę, tak, że wszelkie wylądowania mogą się odbywać z największą łatwością. Komunikacja między armią i flotą jest teraz nierównie lepsza i dogodniejsza niż przedtem, a sama armia, opierając się o zajęta przez swoją flotę zatokę Bałakławy i o morze jest równie w zapleczu jak i z boku dostatecznie zastąpiona, i może na wszelki przypadek cofnąć się w najlepszym porządku na okręta, a nawet trzymać się dłużej na tym przylądku. Odległość od Bałakławy do Sebastopola wynosi 1 $\frac{3}{4}$ mili niemieckiej, po drodze zaś znajduje się podług kart specjalnych kilka znacznych wyżyn, które, jak donoszą z Krymu, opatrzone są fortyfikacjami. (Abbl. W. Z.)

Doniesienia z ostatniej poczty.

Paryż, 11. października. Lord Cowley doręczył w imieniu swego rządu pismo kondolencyjne względem śmierci Marszałka St. Arnaud.

List z Therapii z d. 29. września donosi, że tego dnia przywieziono rannych z pobojowiska nad Almą do Konstantynopola i umieszczono ich w szpitalach.

W rozkazie dziennym, którym zmarły Marszałek Saint Arnaud pożegnał się z wojskiem, zali się na srogie nieszczęście, jakiego doznaje zrzekając się komendy i chwali jenerała Canrobert, który poprowadzi dalej to, co rozpoczęło bitwę nad Almą.

Czternasty i 43. pułk liniowy mają niebawem odplynąć z Tulu. Także inne pułki przygotowują się do odplynięcia.

Londyn, 18. paźdź. Lord Burgersh — syn Earla of Westmoreland — wyjechał do Balmoral, by Jej Mości Królowej zdać osobiste raport o zajęciach w Krymie.

„Times“ ma bezpośrednie doniesienia z d. 28. z. m. od swego korespondenta na flocie, której główna siła stała dnia wspomnianego przed Sebastopolem na wysokości ujścia Kaczy. — Sir E. Lyons kierował w Bałakławie, której załoga złożyła broń, wysadzeniem na ląd pociągów oblężniczych. O ile z okrętu dało się rozróżnić, założył lord Raglan swą główną kwaterę pod wsią Karaczka (między Bałakławą i krańcem portu Sebastopolskiego). Pogoda była piękna; armia angielska otrzymała swe namioty na ląd. W Sebastopolu wznoszą się teraz własne ogromne stupy dymu. Zatopione w porcie okręta są: Holy Trynity o 120, Rostislaff 84, Sivepoli 40, Zagodich 84, Uriel 80, Silistria 80 i Kvolevche o 40 działach. Zatopiono je z wszystkimi działami i zapasami. (W. Z.)

Wiadomości handlowe.

(Ceny w Sanoku w obwodzie Sanockim.)

Sanok, 6. października. Według doniesień handlowych podajemy średnie ceny cerealiów i innych artykułów, jakie były w drugiej połowie września na targach w Sanoku, Dobromilu, Lisku, Rymanowie i Dynowie: korzec pszenicy 13r.—6r.—12r.—12r.48k.—12r.24k.; żyta 9r.50k.—5r.12k.—9r.—9r.36k.—10r.; jęczmienia 0—3r.48k.—7r.30k.—6r.48k.—7r.12k.; owsa 5r.52k.—3r.24k.—7r.—5r.12k.—6r.48k.; kukurudzy w Lisku 8r.; hreczki w Dobromilu 9r.12k.; kartofli w Lisku 5r.12k., w Dynowie 2r.48k. Cetnar siana 0—

54k.—1r.35k.—40k.—48k. Sąg drzewa twardego 4r.30k.—5r.12k.—5r.—6r.—4r.30k., miękkiego 3r.24k.—4r.12k.—3r.—4r.48k.—2r.36k. Funt mięsa wołowego 5k.—4k.—5k.—4k.—4k. Garniec okowity 2r.24k.—2r.24k.—2r.30k.—2r.—1r.54k. mon. konw.

Kurs lwowski.

Dnia 16. października.

	gotówka		towarem	
	zlr.	kr.	zlr.	kr.
Dukat holenderski . . . . . mon. konw.	5	31	5	34
Dukat cesarski . . . . . " "	5	35	5	38
Półimperyal zł. rosyjski . . . . . " "	9	35	9	39
Rubel srebrny rosyjski . . . . . " "	1	52	1	53
Talar pruski . . . . . " "	1	46	1	48
Polski kurant i pięcioletówka . . . . . " "	1	20	1	21
Galicyjskie listy zastawne za 100 zr. " "	85	30	85	53
Galicyjskie Obligacye indem. . . . . " "	74	30	74	50

Kurs listów zastawnych w gal. stan. Instytucie kredytowym.

Dnia 16. października 1854.

	zlr.	kr.
Kupiono prócz kuponów 100 po . . . . . m. k.	—	—
Przedano " " 100 po . . . . . " "	86	—
Dawano " " za 100 . . . . . " "	85	30
Żądano " " za 100 . . . . . " "	—	—

Wiedeński kurs papierów.

Dnia 13. października

		zlr.	kr.	w przecięciu
Obligacye długu państwa . . . . . 5% za sto	85 ³ / ₈	7 ¹ / ₁₆	—	85 ⁷ / ₁₆
detto z r. 1851 serya B. 5%	—	—	—	—
detto z r. 1853 z wypłatą 5%	92	—	—	92
Obligacye długu państwa . . . . . 4 ¹ / ₂ %	—	—	—	—
detto . . . . . 4 ⁰ / ₁₀ %	—	—	—	—
detto z r. 1850 z wypłatą . . . . . 4 ⁰ / ₁₀ %	—	—	—	—
detto . . . . . 3 ⁰ / ₁₀ %	—	—	—	—
detto . . . . . 2 ¹ / ₂ %	—	—	—	—
Pożyczka z losami z r. 1834 . . . . . "	—	—	—	—
detto . . . . . 135 135 ¹ / ₄	1 ¹ / ₂	136	—	135 ³ / ₄
detto . . . . . 98 ¹ / ₄ 98 97 ⁷ / ₈	—	—	—	98
Obl. wiedz. miejskiego banku . . . . . 2 ¹ / ₂ %	—	—	—	—
Obl. lomb. wen. pożyczki z r. 1850 . . . . . 5%	95 ¹ / ₈	—	—	95 ¹ / ₈
Obl. indemn. Niz. Austr. 5%	—	—	—	—
detto krajów koron. 5%	75 ³ / ₈	77 ¹ / ₄	—	76 ¹ / ₄
Akcy bankowe . . . . . —	—	—	—	—
Akcy n. a. Tow. eskp. na 500 zlr. . . . . —	—	—	—	—
Akcy kolei żel. Ces. Ferdynanda na 1000 zlr. . . . . 1772 ¹ / ₂	—	—	—	1772 ¹ / ₂
Akcy kolei żel. Głognickiej na 500 zlr. . . . . —	—	—	—	—
Akcy kolei żel. Edynburskiej na 200 zlr. . . . . —	—	—	—	—
Akcy kolei Budzińsko-Lincko-Gmundzkiej na 250 zlr. . . . . —	—	—	—	—
Akcy Dunajskiej żeglugi parowej na 500 zlr. 552	—	—	—	552
Akcy austr. Lloyd'a na Tryeście na 500 zlr. . . . . 562 ¹ / ₂	—	—	—	562 ¹ / ₂
Galicyjski listy zastawne po 4% na 100 zlr. . . . . —	—	—	—	—
Renty Como . . . . . —	—	—	—	—

Wiedeński kurs weksłów.

Dnia 13. października.

		zlr.	kr.	w przecięciu
Amsterdam za 100 holl. złotych . . . . . 97 ³ / ₄	—	—	—	97 ³ / ₄ 2 m.
Augsburg za 100 zlr. kur. . . . . 118 ¹ / ₂	1 ¹ / ₄	8 ¹ / ₈	1 ¹ / ₂	118 ¹ / ₄ uso.
Frankfurt n. M. za 120 fl. na stopę 2 ¹ / ₂ fl. . . . . 116 ³ / ₈	117	117 ¹ / ₄	1.	117 3 m.
Genua za 300 lire nowe Piemont. . . . . —	—	—	—	2 m.
Hamburg za 100 Mark. Bank. . . . . 86 ¹ / ₂	87	87 ³ / ₄	1.	86 ³ / ₄ 2 m.
Lipsk za 100 talarów . . . . . —	—	—	—	2 m.
Liwurna za 300 lire toskań. . . . . —	—	—	—	2 m.
Londyn za 1 funt sztrl. 11.25	26	27	28 27	11-27 2 m.
Lyon za 300 franków . . . . . —	—	—	—	2 m.
Medyolan za 300 lire austr. 116	—	—	—	2 m.
Marsylia za 300 franków . . . . . —	—	—	—	137 2 m.
Paryż za 300 franków . . . . . 137 ¹ / ₄	1 ¹ / ₂	1 ¹ / ₄	—	1. 137 ³ / ₈ 2 m.
Bukareszt za 1 złoty Para . . . . . —	—	—	—	1 T.S.
Konstantynopol za 1 złoty Para . . . . . —	—	—	—	31 T.S.
Cesarskie dukaty . . . . . 23 ¹ / ₄	—	—	—	23 ¹ / ₄ Agio.
Ducaten al marco . . . . . —	—	—	—	— Agio.

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 14. paźdz. o pierwszej godzinie po południu.

Amsterdam 97³/₄. — Augsburg 118¹/₂. — Frankfurt 117³/₈. — Hamburg 86³/₄. — Liwurna —. — Londyn 11.30. — Medyolan 116¹/₄. — Paryż 137³/₄.

Obligacye długu państwa 5% 85⁵/₁₆—85³/₈. Detto S. B. 5% 94¹/₂ — 95. Detto 4¹/₂% 74¹/₄—74³/₈. Detto 4% 65¹/₂—65³/₈. Detto z r. 1850 z wypłatą 4% 92 — 92¹/₄. Detto z r. 1852 4% 88¹/₂ — 89. Detto 3% 51 — 51¹/₄. Detto 2¹/₂% 42¹/₄—42¹/₂. Detto 1% 17¹/₄—17¹/₂. Obl. indemn. Niz. Austr. 5% 31 — 81¹/₂. Detto krajów kor. 5% 75 — 78. Pożyczka z r. 1834 226 — 227. Detto z r. 1839 137¹/₂—138. Detto z 1854 98¹/₁₆ — 98¹/₈. O' lig. bank. 2¹/₂% 57¹/₂ — 58. Obl. lom. wen. pożycz. r. 1850 5% 91¹/₂—92. Akc. bank. z ujma 1248 — 1250. Detto bez ujmy 1040—1042. Akcy bankowe now. wydania 1004—1005. Akcy banku eskomp. 94 — 94¹/₂. Detto kolei żel. półn. Ces. Ferdynanda 177³/₄—177⁷/₈. Wied.-Rabskie 90¹/₂ — 91. Detto Budzińsko-Lincko-Gmundzkiej 257 — 258. Detto Tyrnawskiej 1. wydania 17 — 20. Detto 2. wydania 30 — 35. Detto Edynbursko - Neusztadzkiej 62¹/₂ — 64. Detto żeglugi parowej 551 — 552. Detto 11. wydania —. Detto 12. wydania 541 — 543. Detto Lloyd'a 560 — 562. Detto młyna parowego wiedeń. 127 — 128. Renty Como 14³/₈—14¹/₂. Esterhazego losy na 40 zlr. 85³/₄ — 86. Windischgrätz losy 29¹/₂—29³/₈. Waldsteina losy 29 — 29¹/₈. Keglevicha losy 10¹/₄—10¹/₂. Cesarskich ważnych dukatów Agio 23¹/₂ — 23¹/₈.

(Kurs pieniężny na giełdzie wiedz. d. 14. października o pół do 2. popołudniu.

Ces. dukatów stepowanych agio 23¹/₂. Ces. dukatów obrączkowych agio 23. Ros. imperyały 9.35. Srebra agio 19¹/₂ gotówka.

Telegrafowany wiedeński kurs papierów i weksli.

Dnia 16. października.

Obligacye długu państwa 5% 85⁵/₁₆; 4¹/₂% —; 4% —; 4% z r. 1850 91¹/₄; wylosowane 3% —; 2¹/₂% —. Losy z r. 1834 —; z r. 1839 137³/₄. Wied. miejsko bank. —. Akcy bank. 1248. Akcy kolei półn. 1773³/₄. Głognickiej kolei żelaznej —. Odenburskie —. Budwejskie 256¹/₄. Dunajskiej żeglugi parowej 553. Lloyd —. Galic. l. z. w Wiedniu —. Akcy niższo-austr. Towarzystwa eskomp. 500 zlr. — zlr.

Amsterdam l. 2. m. 98³/₄. Augsburg 118³/₄ l. 3. m. Genua — l. 2. m. Frankfurt 118¹/₄ l. 2. m. Hamburg 87¹/₂ l. 2. m. Liwurna — l. 2. m. Londyn 11.35. 3. l. m. Medyolan 116³/₄. l. Marsylia 138³/₈. Paryż 138¹/₂. Bukareszt —. Konstantynopol —. Agio duk. ces. —. Pożyczka z r. 1851 5% lit. A. —. lit. B. —. Lomb. —. Oblig. indemn. 76³/₄. Pożyczka z roku 1854 97³/₄.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 16. października.

Baron Schimschen, c. k. feldmarszałek-porucznik, z Sądowej-Wiszni. — PP. Condanhove, c. k. generał-major, z Przemyśla. — Strzelecki Krzysztof, z Płuchowa. — Wilczyński Włodzimierz, z Krakowa. — Pawlikowski Leonard, z Majdanu. — Górski Mat., z Koszyc. — Hausner Alfons, hurtownik, z Brodów.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 16. października.

Hr. Lanckoroński Kaz., do Krakowa. — Hr. Stadnicki Kaz., c. k. radca namiestnictwa, do Brzeżan. — Hr. Geldera Teodor, do Złoczowa. — Baron Keller, c. k. feldmarszałek-porucznik, do Krakowa. — PP. Zagórski Karol, do Brzeżan. — Ludwik Cielecki, do Łoziny. — Neumayer Józef, c. k. major, do Czerniowic. — Hirschler Franciszek, do Jaśnik. — Augustynowicz Bolesław i Seweryn, do Kniażego.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 16. października.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Średni stan temperatury do g. 6zr.	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
6 god. zrana	27 10 7	+ 7°	+ 10°	wschodni	pochmurno
2 god. pop.	27 10 1	+ 10°	+ 7°	połud.-wsch.	"
10 god. wie.	27 9 6	+ 7°	—	"	dżdżysto

TEATR.

Dziś: opera niem.: „Der Waffenschmid.“

Wczorajsza komedia *Töpfera* „Falszywy wielki ton“ podobą się publiczności. Aktorowie grali z zyciem; p. Wilkoszewski w roli p. de Sporling odbierał za każdym wystąpieniem oklaski, chwalono wydatną rolę Waleryi z zaletą dla Panny *Targowskiej*; wkońcu wszystkim artystom przyznano prawdziwą załugę w kształceniu kunsztu dramatycznego.

KRONIKA.

Tylekroć od roku 1852 nawiedzane ogniem miasteczka w Żółkiewskim: Krystynopol i Kulików uległy znowu gwałtownym pożarom, Krystynopol d. 10., a Kulików wczoraj d. 15. b. m. W Krystynopolu powstał pożar o pierwszej godzinie po południu w piekarni żydowskiej, zdaje się z nieostrożności i spalił 49 domów, same prawie żydowskie. — W Kulikowie jeszcze wiadomą nie jest przyczyna, ale tak był ogień gwałtowny, że od pół do dziesiątej wieczór do 11. w nocy kiedy raport odchodził, spłonęło 30 domów i łac. kościół parafialny, a pożaru jeszcze niemożna było przycisnąć.

Olbryzmie płyty blaszane. Nowy postępowanie w obrabianiu żelaza ściągają teraz w Anglii powszechną uwagę na siebie. Niejaki pan Fowler, dyrektor kopalni w Derrien, dokazał sztuki w rozciąganiu blachy, która bez wątpienia przewyższy wszystko co widziano dotąd w tym rodzaju: wyrobił bowiem cztery płyty blachy 17 stóp długie, 5 stóp szerokie a na 1¹/₂ cala grubości. Każda płyta waży 2000 funtów. Słusznie można się pytać, jakim sposobem zdołano utrzymać tak niezmierną masę żelaza w rozpalonym stanie i obrzynać przy takiej grubości?

— Nowy rodzaj da chów. Są-to takzwane lane cegły używane szczególnie przy budowlach w Lwurze. Cegły te dają się bardzo łatwo spajać dla swego kształtu, nie są cięższe od innych cegieł i tworzą w spojeniu płytę, którą nieprzesiąka woda i od ognia zupełnie jest bezpieczna. Dach taki zatem łączyłby w sobie dwie nieocenione korzyści.

— Najznacniejsze miasta w Krymie: Sebastopol o 41.125 mieszkańców; Balczy-Seraj o 12.391 m; Symferopol o 12.104 m.; Eupatorya o 9820 miesz.; Kercz o 8228 m.; Teodozya o 4709 m.; Stary Krym o 1167 m.; Bałakława o 461 m. i Jalta o 371 mieszkańców — Drogi sposobne do transportu artylerii są następujące: z Symferopola do Sebastopola wiedzie długości gościniec 36 mil angielskich, wzdłuż stoków północnych pogórza tauryckiego. Z Symferopola do Jalty przez pogórza tauryckie; wzdłuż podnóża Czatur-Dagu wiedzie gościniec długości 46 mil. Z Jalty do Bałakławy wzdłuż wybrzeża morskiego. Z Bałakławy do Sebastopola po-za stoki zachodnie pogórza tauryckiego mil 9. Z Symferopola do Eupatoryi. Z Symferopola do Perekopu.